

Granskning av arbetet för att motverka studieavbrott i gymnasieskolan

Haninge kommun

Building a better
working world

Innehåll

1. Sammanfattande bedömning och rekommendationer	2
2. Inledning	3
2.1. Bakgrund.....	3
2.2. Syfte och revisionsfrågor	3
2.3. Genomförande	3
2.4. Revisionskriterier.....	4
3. Svar på revisionsfrågor	4
3.1. Har nämnden mål och strategier för att motverka studieavbrott?	4
3.2. Finns metoder och rutiner för att identifiera elever i behov av stöd och insatser? Är tillgång till insatser tillräcklig?	8
3.3. Har nämnden en ändamålsenlig samverkan inom kommunen för att förebygga studieavbrott? Vilken samverkan sker med externa aktörer, till exempel föreningar?	12
3.4. Vilken uppföljning och återrapportering sker avseende elever som avbryter sina studier?	14
4. Svar på revisionsfrågor	17
Källförteckning	18

1. Sammanfattande bedömning och rekommendationer

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Hanninge kommun granskat gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbete med att förebygga och följa upp studieavbrott från den kommunala gymnasieskolan.

Vi bedömer att nämnden har strategier utifrån kommunfullmäktiges målriktning. Dock bedömer vi det vara otydligt hur strategier och åtgärder är kopplade till det övergripande målet för minskade avhopp.¹ Studieavbrotten i kommunens egna skolor ligger på tre procent för 2016, vilket är i linje med riksgenomsnittet. Det pågår idag ett arbete i ledningsgruppen för gymnasiet och vuxenutbildningen kring uppföljning av frånvaron. Andelen elever som erhåller gymnasieexamen inom tre år är dock fortfarande relativt låg.

Vi bedömer att Hanninge kommuns socioekonomiska sammansättning är en nödvändig utgångspunkt för att förstå vilka åtgärder som bäst ska vidtas av nämnden. Detta för att kunna hitta ändamålsenliga åtgärder som är möjliga att följa upp. Kommunens skolor har metoder och rutiner för att identifiera elever i behov av stöd. Vår bedömning är dock att behoven av stöd förefaller vara större än insatta resurser. Ytterligare analys med utgångspunkt från elevens socioekonomiska bakgrund, meritvärde, motivationsfaktorer och kunskapsnivåer bör kunna skapa grund för insatta åtgärder som är uppföljningsbara i större utsträckning än vad som är fallet idag. Vi har noterat att kommunen har utvecklade former för samverkan kring elever och unga vuxna överlag, både i det förebyggande arbetet och vid studieavbrott.

Vid intervjuerna har det framkommit att det föreligger skillnader mellan skolornas arbete med elevhälsa, hantering av frånvaro samt extra stöd till elever vid behov. Enligt intervjuade utgör lärarnas arbetssätt, ledaregenskaper och förväntningar på den enskilde eleven avgörande framgångsfaktorer. Granskningen indikerar även att det föreligger olikheter rörande huruvida skolornas elevhälsoteam (EHT) utgör en naturlig del i arbetet med att minska studieavbrott.

Vår bedömning är att det behövs en tydligare samordning och styrning avseende arbetssätt och rutiner för uppföljning och bedömning av insatta resurser. Med utgångspunkt från granskningen rekommenderar vi gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att:

- ▶ Tydliggöra mått och målvärden för nämndens strategier med bäring på frånvaro och studieavbrott, utifrån fullmäktiges målsättningar
- ▶ Säkerställa ett enhetligt förhållningssätt samt arbete hos den pedagogiska personalen för ökad närvaro, inklusive samarbete med elevhälsan
- ▶ Prioritera den påbörjade utvecklingen av undervisningen för att bidra till en ökad andel elever som erhåller examen inom tre år
- ▶ Stärka återrapporteringen till nämnden avseende frånvaro och studieavbrott
- ▶ Säkerställa att insatserna till elever med behov av särskilt stöd motsvarar behovet

¹ Det formella begreppet är studieavbrott, vilket används i rapporten utöver de formuleringar som direkt återger text i t.ex. Mål och budget.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I Mål och budget 2017-2018 betonas att utbildning är nyckeln till goda framtidsutsikter och att stärka skolan är en av kommunens viktigaste uppgifter. Genom kunskap och färdigheter ges varje individ frihet att forma sitt eget liv och att nå sin fulla potential. Haninges gymnasieutbildningar ska locka elever från hela landet och förbereda unga för både arbete och vidare studier.

Orsakerna till studieavbrott eller ej fullföljd utbildning kan vara flera, som t.ex. bristande underbyggnad/kunskapsbas från grundskolan, otillräcklig studievägledning, "fel val", att eleven inte kommit in på sitt förstahandsval etc. I Mål och budget framgår att andelen elever som fullföljer gymnasiet inom 3 år ska öka. År 2014 var andelen elever som fullföljde gymnasiet 57 procent, att jämföra med genomsnittet för länet som var 68, och för riket totalt 73 procent.²

Revisorerna har i sin risk- och väsentlighetsanalys identifierat kommunens arbete för att motverka studieavbrott i gymnasiet som ett angeläget område för granskning.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningens övergripande syfte är att belysa och bedöma hur gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden förebygger och följer upp studieavbrott från gymnasieskolan. Granskningen omfattar de kommunala gymnasieskolorna.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Har nämnden mål och strategier för att motverka studieavbrott?
- ▶ Finns metoder och rutiner för att identifiera elever i behov av stöd och insatser? Är tillgång till insatser tillräcklig?
- ▶ Har nämnden en ändamålsenlig samverkan inom kommunen för att förebygga studieavbrott?
- ▶ Vilken samverkan sker med externa aktörer, t.ex. föreningar?
- ▶ Vilken uppföljning och återrapportering sker avseende elever som avbryter studier?

Avgränsning

Granskningen avgränsar sig till de kommunala gymnasieskolorna Fredrika Bremergymnasiet och Riksäpplet.

2.3. Genomförande

Granskningen grundas på intervjuer och dokumentstudier (se bilaga 1). Samtliga intervjuade har beretts tillfälle att sakgranska rapporten. Slutsatser och bedömningar svarar EY för.

² Uppgiften inkluderar inte elever som påbörjade sin utbildning på introduktionsprogram.

2.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder och kan hämtas från lagstiftning, förarbeten eller interna regelverk fastställda av fullmäktige. Även vedertagen erfarenhet kan användas. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

Mål och Budget 2017-2018

I Mål och budget 2017-2018 lyfts att avhoppet i gymnasiet ska prioriteras. Vidare framgår som mål att andelen elever som fullföljer gymnasiet och erhåller gymnasieexamen inom tre år ska öka.

Skollagen (20110:800)

3 kap 3 § Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. *Lag (2014:458)*. **5 kap 3 §** Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. **6 kap 6 §** Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

3. Svar på revisionsfrågor

3.1. Har nämnden mål och strategier för att motverka studieavbrott?

3.1.1. *lakttagelser dokumentstudier*

Nämndens strategier

I Mål och budget 2017-2018 betonas att gymnasieutbildningen har blivit allt viktigare för att unga ska kunna komma in på arbetsmarknaden och därför ska avhoppet från gymnasiet prioriteras. Fullmäktiges mål är *möjligheter till utbildning i livets alla skeden*.

Även i gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens strategi och budget 2017 noteras att gymnasieutbildning har blivit allt viktigare för att en ung människa ska kunna göra sig gällande på arbetsmarknaden och att det därför är prioriterat att minska avhoppet från gymnasiet. Som strategi för 2017 står bl.a. att *alla ungdomar ska stödjas och motiveras till arbete eller studier*. Som indikator används andelen med gymnasieexamen inom tre år. Vidare finns strategierna att *skolorna ska arbeta för att utveckla undervisningen så att alla elevers resultat förbättras och regelbunden uppföljning av resultat och vidtagna åtgärder*.

Det framgår även att samarbetet ska utvecklas mellan utbildningsförvaltningen, näringsliv och arbetsförmedling i syfte att bättre förbereda elever för arbetsmarknaden. Strategi och

budget berör även god folkhälsa där Ungsam-gruppen³ ska finnas vid gymnasieskolorna i Haninge kommun.

I gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens årsredovisning 2016 framgår att gymnasieelevernas upplevelse av studiero fortsatt att öka, vilket antas ha samband med det systematiska kvalitetsarbetet som bedrivs samt att arbetet för att skapa tydliga strukturer i verksamheterna prioriterats.

Vidare redovisas utbildningsförvaltningens åtgärder för att minska den fortsatt höga psykiska ohälsan, bland annat genom utveckling av undervisningen och skolmiljön så att elevernas resultat förbättras. En utredning kring likvärdighet och kvalitet i elevhälsan har genomförts och presenteras för nämnd 2017. Av årsberättelsen framgår också att nämnden följer upp skolornas arbete för ökad trygghet samt att gymnasiechefen ansvarar för att uppföljning sker.

Arbetet med det reella elevinflytandet är prioriterat, uppföljning har gjorts och flertal åtgärder har genomförts. Fastställda rutiner för orosanmälan finns på alla gymnasieskolor samt på Navigatorcentrum (studie- och yrkesvägledning). Skolorna har nått olika långt för att rutinerna ska vara kända av alla medarbetare, en insats genomförs under 2017 för att säkerställa likvärdiga förutsättningar. Tydligare rutiner vid elevers frånvaro har införts.

Ett annat prioriterat område är att alla ungdomar ska stödjas och motiveras till arbete eller studier. Skolledare och elevhälsoteam har rutiner och följer upp de elever som man vet har kontakt med socialtjänsten. Rutiner och bestämmelser inom socialtjänsten leder dock i vissa fall till att skolorna och Navigatorcentrum inte har full kännedom om ungdomars kontakter med socialtjänsten.

Statistik rörande kunskapsresultat finns redovisade i nämndens årsredovisning 2016.⁴ Bland annat framgår följande:

År	Andelen elever som fullföljer studierna med gymnasieexamen	Andelen elever som når gymnasieexamen inom 3 år på de nationella programmen
2014	82,8 %	56,9 %
2015	83,5 %	60,6 %
2016	83,7 %	58,2 %

Av nämndens analys av orsaken till låga kunskapsresultat inom flera områden framkommer faktorer som tidigare brister i uppföljning av elevernas kunskapsutveckling, otillräcklig anpassning av undervisningen samt brister i förhållningssättet vid elevers frånvaro.

Av *protokoll 2017-05-02 § 44*, framgår nämndens remissvar på betänkandet rörande SOU 2016: 94⁵, av vilket det framgår vikten av att uppmärksamma, registrera och analysera giltig och ogiltig frånvaro vid varje lektionstillfälle. Fokus ska läggas på analys av frånvaromönster samt att uppföljning bör ske regelbundet, varje vecka. Vidare lyfts betydelsen av kunskap om riskfaktorer avseende frånvaro. Nämnden efterfrågar här en nationell satsning på kvalitetsgranskning av skolornas närvaroarbete.

³ Ungsam är namnet på de regelbundna samverkansmöten som kommunens gymnasieskolor, socialtjänst, kyrkan och polis deltar i.

⁴ Av nämndens årsredovisning 2017 framgår att andelen elever som erhåller gymnasieexamen inom tre år har ökat under året, till 64 %.

⁵ Saknad! Uppmärksamma elevers frånvaro och agera. SOU 2016:94

I dokument *Förbättringsplan 2017* står att läsa om utbildningsförvaltningens åtaganden som är kopplade till nämndens strategier i styrkedjan. Prioriterade områden anges vara höjd kunskapsnivå och ökad likvärdighet, systematiskt kvalitetsarbete (SKA) samt systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM). Det framgår inga specifika måttal.

Skolornas strategier

Av dokumentet "*Riksäpplets förbättringsplan*", framgår hur skolan avser arbeta utifrån prioriterade områden vilket kan sammanfattas i följande åtaganden:

1. *Stimulera elever att nå längre i sin kunskapsutveckling*
2. *Arbeta för ökad trygghet och arbets-/studiero*
3. *Systematiskt kvalitetsarbete (SKA)*

Åtaganden såsom att uppdatera rutiner och kontinuerligt utvärdera elevhälsans arbete för att kunna möta elever med särskilda utmaningar nämns. Vidare noteras att en av skolans utmaningar är ökat elevinflytande. Skolan ska särskilt beakta trygghet och studiero i arbetet. Det noteras även i planen för läsåret 17/18 att skolan ska lyfta fram och fokusera på problematiken kring elevers frånvaro och undervisningens kvalitet, vilka utgör avgörande faktorer för elevens motivation och närvaro.

I dokument *Fredrika Bremergymnasiets förbättringsplan 2017*, framgår hur skolan avser arbeta framåt utifrån prioriterade områden. Förbättringsplanen kan sammanfattas i följande delar:

1. *Stimulera elever att nå längre i sin kunskapsutveckling och öka likvärdigheten*
2. *Systematiskt kvalitetsarbete (SKA)*
3. *Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)*

Bland skolans åtaganden redovisas att ledningsgruppen särskilt ska bevaka att elever i kontakt med socialtjänsten fullföljer sin utbildning. Systematiska betygsprognoser genomförs fem gånger per läsår, och återrapporteras till gymnasiechef. Lyhördheten för elevens olika behov och synpunkter ska alltid beaktas. Vidare står att resultatuppföljningar sker genom att betygsresultat, elevenkäter och närvarostatistik analyseras.

Personal och elever inom respektive skola utarbetar tillsammans en plan mot diskriminering och kränkande behandling, i enlighet med skollagens krav. I planen understryks vikten av att särskilt utsatta ungdomar kommer i skola eller arbete. Vidare beskrivs skolornas arbete för att utveckla undervisningen samt vikten av regelbunden uppföljning av resultat och vidtagna åtgärder.

3.1.2. Iakttagelser intervjuer

Det finns existerande rutiner där respektive rektor rapporterar resultat, där åtgärder för minskad frånvaro ingår. Förvaltningsledningen framhåller att det finns rutiner som vissa elever kan uppfatta som sanktioner, exempelvis rapportering till CSN eller kontakt med vårdnadshavare. De intervjuade gör bedömningen att den typen av åtgärder inte förändrar närvaron annat än på kort sikt. Det skolan måste bli bättre på är att se till att den enskilde eleven ser en anledning till att delta på lektioner. Personalens förhållningssätt och bemötande i frågan är av stor betydelse.

I intervju med förvaltningschef samt gymnasiechef framkommer att rektorer följs upp sex gånger per år av sina chefer, där prognoser tas fram, analyser görs och åtgärder vidtas. Vidare träffas rektorer och verksamhetschef varannan vecka, vilket beskrivs i positiva ordalag.

Nämnden har gett förvaltningschef i uppdrag att hitta en styrmodell för kvalitets- och verksamhetsresultat utöver ekonomi, vilken ska redovisas månatligen i en lägesrapportdel till nämnden.

Rutiner kring frånvaro finns för båda skolorna, men Riksäpplet arbetar för att finna ytterligare tydligare strategier och rutiner.

Förvaltningens ledning betonar att ansvaret ligger på lärare att kontinuerligt rapportera närvaro och att det är centralt att det finns ett gemensamt förhållningssätt gentemot eleverna. Det är viktigt för ledningens gemensamma arbete att arbeta mer likvärdigt och ta fram system för dokumentation där det brister. Vidare beskrivs den centrala stödfunktion som finns för elevhälsan med psykolog, läkare och språkspecialister. Förvaltningsledningen betonar betydelsen av att alla arbetar lika avseende struktur, relation och anknytning. Här lyfter intervjuade fram att det finns fortsatta utmaningar för lärarna. Elevhälsoarbetet anges som ett framgångsrikt exempel, där konsultativ elevhälsa⁶ används och där Fredrika Bremerymnasiet har kommit långt i arbetet.

Intervjuade rektorer och enhetschef för Navigatorcentrum ser alla positivt på utvecklingen kring uppföljning i ledningsgruppen. Tidigare skedde uppföljning mer kring ekonomi, men på skolledarnas initiativ ingår frånvarostatistik som en stående punkt vid uppföljningstillfällena, som genomförs månatligen. Utgångspunkten vid ledningsgruppsmötena är förbättringsplanen (enligt ovan redovisade dokument), vilken utgör grunden för det gemensamma arbetet. Gruppen arbetar utifrån ett kalendarium där det tydligt bestäms vad som ska avhandlas, exempelvis närvaro i skolan. Vidare framgår att båda skolorna arbetar med frånvarorapportering utifrån lärplattformen Vklass⁷, kring vilket det finns rutiner fastlagda. Rektor för Riksäpplet berättar att under läsåret 16/17 har 177 elevärenden på skolan rapporterats in, vilket beskrivs vara högt.

Vid intervjuerna har även framkommit att en tydligare styrning efterfrågas, dvs. en tydligare "röd tråd" i arbetet med att minska frånvaron.

Rektorerna på Fredrika Bremerymnasiet och Riksäpplet redogör i intervjuer för problematiken kring den för låga andelen elever som erhåller gymnasieexamen efter tre år.⁸ Bilden delas även av förvaltningsledning. Studieavbrotten från gymnasieskolan är lägre än tidigare, men även andelen elever som slutför sin examen och får högskolebehörighet har minskat. Vikten av att se till att eleven fullföljer sina studier delas av samtliga intervjuade. Det noteras att det räcker med 10 procent betyg F för att inte erhålla fullständig examen.

⁶ En modell för att öka antalet elever som går vidare till gymnasiet. Modellens utgångspunkt är en väg in till elevhälsan för läraren, och många vägar in för eleven. I praktiken innebär det att eleven ska kunna vända sig till vem som helst på skolan med problem. Samtidigt ska läraren ha kontinuerliga kontaktytor med elevhälsan beträffande frågor som kan dyka upp avseende t.ex. frågor rörande mobbning, inlärningssvårigheter eller problem hemma.

⁷ Vklass är en tjänst för skolor där lärare och elever kan samarbeta, kommunicera och sköta sitt dagliga administrativa arbete, bland annat avseende hantering av närvaro, frånvaro och ledighet.

⁸ De intervjuade betonar att Introduktionsprogrammets elever sällan är färdiga inom tre år och därför inte bör inräknas i statistiken.

Mantalsskrivna elever söker inte sällan till skolor utanför Haninge kommun. Intervjuade beskriver att elever som har låga meritpoäng i lägre utsträckning antas till sitt förstahandsval. Detta i sig kan ha en inverkan på studiemotivationen, även om det finns många faktorer som har betydelse.⁹ En annan faktor är yrkesprogrammen med praktik i kommunen. Eleverna ges löfte om arbete under praktiken redan före examen vilket många elever tackar ja till och den fortsatta motivationen till studier påverkas därmed ofta negativt. Det upplevs av intervjuade att det inte råder samsyn mellan det lokala näringslivet och kommunen kring vikten av att eleven verkligen avslutar sin utbildning. Ytterligare en faktor som lyfts är de elever som väljer högskoleförberedande program. Om eleven vill till högskolan är det en drivkraft i sig, men många elever söker sig även till t.ex. samhällsprogrammet för att de inte vet vad de ska välja. Tillgången på arbete i servicebranschen är stort och många elever från högskoleförberedande program väljer servicebranschen efter studenten.

3.1.3. *Bedömning*

Vår bedömning är att nämnden har strategi och målsättningar som är i linje med kommunfullmäktiges viljeinriktning. Dock bedömer vi att strategin och åtgärderna kan knytas tydligare till det övergripande målet om avhopp. Det saknas specifika målvärden för arbetet med studieavbrott och frånvaro.

Vår bedömning är att det idag pågår ett arbete i ledningsgruppen kring uppföljning av resultat där frånvaro har betydelse. Det bedöms dock råda vissa oklarheter kring studie- och yrkesvägledarnas roll i det förebyggande arbetet och kring elevhälsa. Detta är angeläget att tydliggöra. Vi noterar att ett arbete pågår för att hitta en modell för ökad insyn kring helheten av resultat, detta arbete bör prioriteras.

3.2. **Finns metoder och rutiner för att identifiera elever i behov av stöd och insatser? Är tillgång till insatser tillräcklig?**

3.2.1. *lakttagelser dokumentstudier*

Nämndens åtgärder

I *gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens årsredovisning 2016* framgår det att för att utveckla undervisningen och resultaten görs nu tidiga och täta prognoser för att identifiera och åtgärda risker att elever inte får godkänt resultat i pågående kurser. Inom undervisningen prioriteras två områden - formativa arbetssätt samt läsning och språkutvecklande arbetssätt. Åtgärder som vidtagits under året beräknas på gymnasiet få full effekt först om några år när nuvarande årskullar har fullföljt hela sin utbildning. På gymnasiet märks redan nu en förbättring av kunskapsresultaten i flera avseenden då åtgärderna påbörjades tidigare där. Resultat och utfall följs upp enligt förbättringsplan och kalendarium för ledningsgrupp gymnasiet/vuxenutbildning. Analyser redovisas i samband med uppföljning.

En utredning rörande organisation av elevhälsa presenterades för nämnden den 17 februari 2017. Sammanfattningsvis dras slutsatsen att det inom områdena elevhälsans arbetsformer om kompetens och tillgång till elevhälsa, behöver ske ytterligare utveckling. Ett antal förslag

⁹ Vid analys av meritpoäng vid antagning i Haninge i jämförelse med riket bör bland annat skillnader i programutbudet beaktas. Haninge kommun har t.ex. fler yrkesprogram än många andra kommuner.

presenteras, däribland en central strategi för elevhälsan. Ett förslag lämnas även om en fortsatt utredning av hur stöd ska ges till de elever som har störst stödbehov. Med anledning av utredningen beslutas att förvaltningen ges i uppdrag att vidta åtgärder.

Nämnden beslutade den 2 maj 2017 § 42 att satsa medel på bl.a. lovskola, insatser för elevers psykiska hälsa, pedagogisk verksamhetsutveckling och elevhälsan/studerandeteam.

I nämndens årsredovisning 2017 beskrivs att arbetet med de prioriterade utvecklingsområdena fortgår.

Skolornas åtgärder

I dokumentet *Riksäpplets förbättringsplan* beskrivs att undervisande lärare gör en pedagogisk kartläggning av elevens svårigheter och styrkor utifrån kunskapskrav och mål som presenteras för elevhälsan för vidare bedömning och åtgärder. En processbeskrivning redovisar elevärendets gång genom elevhälsan, där åtgärdsprogram upprättas och följs upp inom en månad. Vidare noteras att en medarbetarpärm finns som stöd och inspiration för lärare att hjälpa eleven att nå målen. Arbetet med att utveckla undervisningen innehåller också ett antal insatser.

I dokumentet *Fredrika Bremergymnasiets förbättringsplan 2017* redovisas åtgärder för att öka likvärdigheten, där skolans ledningsgrupp bland annat ska skapa en tydligare organisation kring alla stödinsatser som erbjuds samt samordna dessa så att de blir tydliga för både elever och personal. Vidare redovisas det fortsatta arbetet med att utveckla undervisningen läsåret 17/18 där bl.a. implementering av språkutvecklande arbetssätt utifrån läslyftsprojektet förväntas ske i undervisningen. En annan åtgärd är ett fördjupat samarbete med Riksäppet kring språkintruktionsutbildning så att eleverna snabbare antas till nationellt program eller introduktionsprogram. Vidare står det att för varje elev ska mentor, elevhälsoteam och biträdande rektor kopplas in så att elevens resultat, behov och utveckling följs upp. En ytterligare åtgärd är att fortsätta genomföra betygsprognoser vid minst fem tillfällen per läsår vilka ska analyseras på mentors-, arbetslags- och skolledningsnivå.

3.2.2. Iakttagelser intervjuer

Förvaltningsledningen anser att gymnasieskolornas arbete ska utgå ifrån följande principer:

- ▶ Ett enhetligt förhållningssätt och bemötande av eleven avseende närvaro
- ▶ Arbetssätt som fungerar för eleven
- ▶ Uppföljning av hur det går för eleverna
- ▶ Vidta åtgärder om resultat ej infinner sig

Förvaltningsledningen lyfter fram skolornas fortsatta arbete kring gemensamma lektionsstrukturer, som är av stor vikt för att säkra en mer likvärdig undervisning och där skolorna kommit olika långt i arbetet. Genom det mer strukturerade arbetssättet i ledningsgruppen med täta uppföljningar synliggörs vad som fungerar och vad som måste till för en positiv resultatutveckling.

I intervju med ansvarig för elevhälsan, tas konsultativt elevhälsa upp, vilket Fredrika Bremergymnasiet inspirerats av. En del av skolan har kommit längre, vilket beror på att de startade med modellen när de var en egen skola före sammanslagningen.¹⁰ Idag arbetar

¹⁰ Sammanslagningen mellan skolorna Fredrik och Fredrika gjordes 2016.

lärare, mentorer och elevhälsan mer som ett team. Det återstår dock arbete att göra då alla lärare inte är komfortabla med det nya arbetssättet.

Behovet av elevhälsa är större än befintliga resurser. Idag ansvarar varje team för 700 elever och ledningsgruppen på Fredrika Bremerymnasiet har satt som mål att ett ytterligare team behövs. Vidare anser elevhälsan att studie- och yrkesvägledarens roll i elevhälsoarbetet bör tydliggöras. Inte sällan kommer frågor kring elevens val och tankar om framtiden och där betonar intervjuade att vägledarna spelar en stor roll för att fånga upp behov. Vidare betonas att elever är frånvarande av olika orsaker, inte sällan relaterat till psykisk ohälsa, att eleven tidigare varit "hemmasittare" eller att övergången från grundskola till gymnasiet blir för svår. Där blir också mentorn central, enligt intervjuade. Autofunktionen kring frånvaro, som båda skolor har, anses inte tillräcklig för att få elever att vilja närvara.

Navigatorcentrum, elevhälsa och rektorer lyfter fram vikten av det personliga engagemanget för att eleven ska komma till skolan. Att ringa hem, att visa att "man som vuxen bryr sig". Det upplevs av intervjuade att denna typ av insatser/åtgärder kan utvecklas ytterligare ute på respektive skola. Ledningen betonar lärarens inställning och kompetens och vikten av det fortsatta arbetet med att fullt ut implementera konsultativ elevhälsa i arbetet.

Enligt rektorn på Riksäpplet är det frånvaron som är en problematik för skolan, snarare än studieavbrott. Skillnaden idag jämfört med tidigare är att eleven har fått vägledning för att välja rätt program till gymnasiet. Skolans utmaning ligger sedan i frånvaron. Vidare betonas att lärarens ledarskap och förväntningar är avgörande för eleven. Där har skolan en fortsatt resa att göra, menar rektorn. Skolans förstelärare beskrivs vara av stor betydelse för helheten kring eleven och resultat.

Det pågår ett nära samarbete mellan grundskolans studie- och yrkesvägledare och gymnasieskolans studie- och yrkesvägledare kring överlämning av elever med "känd problematik". Skolan får därmed information och kan förbereda sig inför terminsstart.

Specialpedagog finns idag på 50 %, vilket inte anses vara tillräckligt på 600 elever. Arbetet pågår därför med att skapa utrymme i budget för att inför höstens terminsstart tillsätta ytterligare en tjänst på 100 %. Specialpedagogen erbjuder elever som har behov av särskilt stöd extra insatser kring studieteknik och struktur. Tidigare tog skolan in hjälp av studenter från KTH¹¹, men nu uppmanas lärare att själva lägga in extrastöd i sin tjänst vilket det framkommer att inte alla lärare gör.

Arbetet med elevhälsan pågår enligt intervjuade och skolan har idag två skolsköterskor anställda vilket är nödvändigt utifrån elevsammansättningen med nyanlända och särskola. Kurator finns och eleverna har tillgång till psykolog. Många elever har påtaglig psykisk ohälsa, det märks särskilt bland de nyanlända som har upplevt traumatiska händelser.

Rektor för Fredrika Bremerymnasiet beskriver de satsningar som lagts på läsllyftet, vilket tagit all kompetenstid under året och därför har det formativa lärandet inte prioriterats lika mycket. Rektor berättar om att skolan idag arbetar med prognoser som tas fram fem gånger per läsår med start i september. Här har arbetet digitaliserats och rapport ges av lärare till rektor.

Beträffande de insatser som görs anser rektor att det finns vissa brister. Eleven ska erbjudas extra lektioner hos lärare och pass hos specialpedagog vid behov. Tanken är att

¹¹ Kungliga Tekniska Högskolan

specialpedagogen ska stötta läraren att utveckla bättre verktyg i det fortsatta undervisningsarbetet, vilket rektorn anser bör ske i större utsträckning. Vidare finns ett tilläggsbelopp som skolan kan söka, om utrymme i budget saknas för nödvändiga stödinsatser.¹² Idag har ett tiotal elever stöd i form av elevassistenter genom tilläggsbeloppet. För att bli bättre på att söka tilläggsbeloppet, har biträdande rektorer tagit hjälp av förvaltningens centrala stöдавdelning. Ledningsgruppen arbetar med likvärdighet och enligt rektor går arbetet framåt även om det finns förbättringspotential.

Det konsultativa arbetssättet inom elevhälsa är implementerat sedan hösten 2016 på hela skolan och rektor noterar att arbetet tar tid. Den viktigaste faktorn för lärare är att få en nära och god relation till eleverna och därigenom öka elevens motivation. En insats som genomförts är en mentorskapsutbildning för lärarna som rektor håller i. En annan utmaning är att få till ett mer enhetligt arbetssätt för lärarnas undervisning. Ramar i form av matriser och formativ bedömning finns, men enligt rektor saknas ett "enhetligt språk". Det måste tydliggöras för eleven vad de ska kunna och göra för att utvecklas. Rektor konstaterar att resultaten för elever i åk 1 blir sämre och kunskapsnivåerna hos eleverna som börjar gymnasiet är idag lägre än tidigare.

Ansvarig för elevhälsan på Fredrika Bremergymnasiet berättar att många elever uppger att de inte får det stöd de behöver. På skolan finns det idag endast fyra specialpedagoger på 2100 elever, varav en har ett mer övergripande ansvar. Tanken är att specialpedagogerna ska inta en mer coachande roll för lärare men idag arbetar specialpedagogerna även konkret med eleverna, vilket kräver mer resurser. En uppskattning är att en tredjedel av eleverna passerar elevhälsan under tre år på gymnasiet. En central fråga är kvaliteten i överlämningen mellan grundskola och gymnasiet i de fall en elev har särskilda behov av stöd. Arbetet med prognoserna som görs fem gånger per läsår innefattas i nuläget inte av elevhälsan. Detta lyfts som önskvärt att ändra på. Vidare betonas betydelsen av att en analys görs av varje klass.

I intervju med elevrådsrepresentant beskrivs att tryggheten och trivseln på skolan är hög. Däremot anses studiemiljön vara "ganska stökig". Enligt intervjuad upplevs flera ämnen som svåra av många elever och då blir lärarens förmåga att tillgängliggöra innehållet i kursen centralt. Lärarna anses vara engagerade och vissa tar sig tid efter lektionstid för att förklara och svara på frågor, medan andra inte ger den möjligheten. På onsdagar erbjuds möjlighet att få extra stöd i matte, kemi eller biologi, men behovet av en ökad omfattning har lyfts i elevrådet. Enligt intervjuad finns risk att elever som känner att skolan är för avancerad inte har vidare motivation för att fortsätta, vilket leder till frånvaro. En studiegrupp finns för alla elever som behöver hjälp och finns alla dagar i veckan. Förslag har även tagits upp om flera gemensamma aktiviteter på skolan för att skapa bättre sammanhållning och på så sätt uppmuntra nya kontaktytor och positiv motivation. Elevrådet kommer att lägga fram ett förslag om utökad läxhjälp och de ser positivt på närvaro från universitetsstudenter.

I intervju med enhetschef på Navigatorcentrum uttrycks önskemål om att skolorna i större utsträckning hör av sig direkt till elever och föräldrar via telefon, utöver automatiserade funktioner i lärplattformen. Vidare lyfts vikten av enhetliga rutiner när och vad som gäller vid kontakt om frånvaro, närvarande mentorer samt anpassning av det särskilda stödet för elever med behov. Vidare noteras att de elever på Riksäpplet som är behöriga när de börjar har mindre tillgång till stöd än de som är obehöriga. Skillnader mellan förutsättningarna i grundskolan och gymnasieskolorna blir också påtagliga för elever som har svårare att sitta i stora grupper. Navigatorcentrum lyfter fram "yrkesdelen Fredrik" på Fredrika

¹² I form av ett statsbidrag

Bremerygymnasiet, som utgår från konsultativ elevhälsa där elevhälsoteamet arbetar enhetligt och nära lärarna.

3.2.3. *Bedömning*

Vår bedömning är att det finns metoder och rutiner för att identifiera elever i behov av stöd och insatser. Det framkommer av intervjuerna att behovet av stöd är större än tillgången. Det skiljer sig mellan skolor och även mellan lärare hur arbete med elevhälsa, anpassning av stöd och hantering av frånvaro utförs. Vi bedömer att ett enhetligt förhållningssätt är av vikt för att få genomslag i arbetet.

3.3. Har nämnden en ändamålsenlig samverkan inom kommunen för att förebygga studieavbrott? Vilken samverkan sker med externa aktörer, till exempel föreningar?

3.3.1. *lakttagelser dokumentstudier*

Nämndens åtaganden

I *gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens årsredovisning 2016* framgår att utbildningsförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen och socialförvaltningen har tagit fram ett gemensamt dokument med aktiviteter kring de respektive uppdragen. Under april 2017 genomfördes en halvdag för de tre förvaltningarnas chefer för att sprida kännedom om aktiviteterna. Inom ramen för arbetet har bland annat en kartläggning av skolornas förutsättningar att möta hotfulla situationer genomförts i samarbete med polisen och fortbildningsinsatser för all personal. Regelbunden samverkan sker inom ramen för Ungsam där gymnasieskolorna deltar. Utbildningsförvaltningen är också sammankallande för det lokala chefsrådet. Av nämndens årsredovisning 2017 framgår att ett frukostmöte för alla Ungsam-grupper om drogförebyggande arbete genomfördes i maj.

Skolornas åtaganden

I *Riksäpplets plan för skolan mot diskriminering och kränkande behandling 2017/2018* beskrivs bland annat extern samverkan genom Ungsam. Här deltar kurator och skolledning.

I *Fredrika Bremerygymnasiets förbättringsplan 2017* noteras arbetet för ökad trygghet och arbets-/studiero, där skolledning ansvarar för att alla medarbetare känner till de specialistfunktioner som finns i kommunen kring det förebyggande arbetet, för att kunna stötta barn och unga som hamnar i utsatthet. Vidare ska skolan fortsätta vara en viktig partner i Ungsam-samarbetet. Fortsatt samarbete med socialförvaltningen betonas.

I *verksamhetsberättelse Navigatorcentrum 2016 till GVN* noteras att Navigatorcentrum arbetar aktivt för att bromsa inflödet av ungdomar i aktivitetsansvaret genom möten med ungdomar som är på väg att hoppa av gymnasiet. Stöd ges till ungdomar att hitta en ny utbildning eller genom vidareutbildning till annan aktivitet. Antalet berörda ungdomar redovisas uppgå till 21 när verksamhetsberättelsen skrevs. I nämndens årsredovisning 2017 framgår att antalet ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret har minskat från 482 i november 2016 till 350 i november 2017.¹³

¹³ Siffran inkluderar inte ungdomar som går på introduktionsprogram.

3.3.2. Iakttagelser intervjuer

I intervju med förvaltningsledningen framgår att det finns en god dialog mellan förvaltningscheferna på utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen och särskilt på enhetsnivå, där medarbetare initierat samverkan. Grundskolechef och socialförvaltningens chefer träffas regelbundet för att diskutera enskilda elever på högstadiet. Vidare noteras att det har varit en medveten strategi att utforma en ledningsgrupp där även vuxenutbildning och Navigatorcentrum ingår. Ambitionen är att tillsammans leda arbetet och skapa förutsättningar för ett helhetsperspektiv.

I intervju med rektor på Fredrika Bremergymnasiet lyfts arbetet kring med hur skolan idag arbetar aktivt för att behålla eleverna i studier. Procentuellt sett beskrivs andelen studieavbrott utgöra en relativt låg siffra. Många av eleverna som gjort avbrott i studierna beskrivs ha gjort fel programval. Antalet studieavbrott har gått ner, men siffrorna för andelen elever som uppnår högskolebehörighet och examen har också försämrats. Det finns ett ekonomiskt incitament att behålla eleven vilket i sig påverkar slutstatistiken; fler elever går ut gymnasiet men alla erhåller inte slutexamen, vilket särskilt ses inom de högskoleförberedande programmen. En stor del av eleverna som börjar sin gymnasieutbildning ligger precis på gränsen till att antas, vilket har bäring på resultaten. Elevhälsoarbetet lokalt och centralt och hur samverkan utvecklas betonas i arbetet. Dialog sker med branschorganisationerna kring problematiken om rekrytering av elever under pågående praktik, då detta minskar motivationen för eleven att slutföra sin examen.

Rektor på Riksäpplet betonar att kommunen har ett väl utvecklat samarbete kring eleven utifrån dess specifika behov. Aktörer som nämns är LSS-stödjare, sociala insatsgruppen, Ormprojektet¹⁴, Navigatorcentrum, Ungdomsteamet, Gröna huset¹⁵ och Hanba, som är kommunens gruppverksamheter för barn och tonåringar. Rektor betonar att det finns minst tio samarbetspartners idag men att det saknas en koordination, som tydliggör vart skolan ska vända sig. Här är kurator viktig, som har stor kännedom om kommunens olika insatser. När eleven informeras om alternativen som kommunen erbjuder i samband med avbrott händer det inte sällan enligt rektor att eleven ändrar sig och istället väljer att fortsätta studera.

Ansvarig för elevhälsan på Fredrika Bremergymnasiet redogör för arbetet med att stötta eleven på bästa sätt. Elevhälsoteamet består av ca 15 personer och samverkar med den centrala stödavdelningen inom kommunen där skolläkare och psykolog på 100 % arbetar med båda gymnasieskolorna. Regelbundna samverkansmöten sker med mottagningsgruppen och Ungsam där också socialförvaltning, polis och Navigatorcentrum finns. Dock råder tystnadsplikt vilket inte sällan försvårar arbetet dem emellan. Samarbete sker också mellan studie- och yrkesvägledarna på grundskolan och gymnasieskolan kring överlämning av vissa elever och som organiseras av Navigatorcentrum.

Navigatorcentrum har en nyckelroll kring studieavbrott både vad gäller att förebygga men också att ta sig an eleven när denna väljer att avbryta sina studier. Intervjuade lyfter fram att samarbetet mellan socialförvaltning, utbildningsförvaltning och Arbetsförmedling idag fungerar bra, till skillnad från tidigare. En utmaning är dock att förbättra samarbetet med Försäkringskassan, psykiatrin och öppenvården.

¹⁴ Ormprojektet syftar till att stärka unga utanför arbetsmarknad eller studier. Insatsen vänder sig till unga mellan 16 och 25 som arbetar individuellt och i grupp med olika projekt för att komma fram till vidare val kopplat till arbete eller studier. Insatsen genomförs av kulturföreningen Ormen.

¹⁵ Gröna Huset är en dagbehandling med skola som syftar till en positiv förändring för ungdomar och deras nätverk.

3.3.3. Bedömning

Vår bedömning är att gymnasieskolorna har samverkan med ett flertal aktörer och att Navigatorcentrum utgör en viktig brygga i att både förebygga och arbeta med eleven i samband med studieavbrott. Dialog förs även med branschorganisationer avseende risker med att t.ex. rekrytera elever i samband med praktik.

3.4. Vilken uppföljning och återrapportering sker avseende elever som avbryter sina studier?

3.4.1. Iakttagelser dokumentstudier

I Navigatorcentrums verksamhetsberättelse 2016 noteras att 231 ungdomar inte fullföljt gymnasiet med fullständiga betyg och härutöver tillkommer 485 ungdomar som inte fanns registrerade på någon insats. Det framgår att Navigatorcentrum arbetar med att försöka nå dessa ungdomar. I verksamhetsberättelsen 2017 framgår ej motsvarande antal för innevarande år.

I verksamhetsberättelsen 2017 redovisas följande statistik rörande avbrott och studieuppehåll:

Variabler	Botkyrka			Haninge ¹⁶			Huddinge			Riket totalt		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Avbrott/studieuppehåll föregående år, andel (%) av nybörjare folkbokförda i kommunen	4	3	4	3	3	3	3	4	3	3	3	3
Avbrott/studieuppehåll föregående år, andel (%) av nybörjare i huvudmannens skolor	4	3	3	3	2	3	4	4	4	3	3	3
Byte föregående år fr. nationellt program till annat, andel (%) av nybörjare folkbokförda i kommunen	8	10	10	11	9	10	6	7	6	7	8	7
Fullföljd utbildning med examen inom 3 år, andel (%) av nybörjarelever, exkl. IM, hemkommunen	60	64	62	60	63	60	66	69	73	71	74	74

Andelen elever från Haninge kommun som avbryter sina studier uppgår till 3 procent och är i linje med resten av riket. Studieavbrotten från kommunens egna skolor har återigen ökat något och ligger nu på riksgenomsnittet. När det gäller byte från ett program till ett annat ligger Haninge något högre än riksgenomsnittet.¹⁷ Avseende andelen elever med fullföljd utbildning ligger Haninge lägre än riksgenomsnittet, i likhet med tidigare år. Andelen har sjunkit något mellan 2015 och 2016.

Resultat från arbetet inom det kommunala aktivitetsansvaret redovisas för perioden. Samarbete sker med arbetsmarknadsavdelningen på socialförvaltningen och samordningsförbundet kring insatser för att stödja ungdomar att komma till praktik, studier

¹⁶ Avser elever som har Haninge som hemkommun. Därmed finns en skillnad i statistiken från nämndens årsredovisning, som visar elever med Haninge som anordnarkommun.

¹⁷ Det ska dock tilläggas att många kommuner i Stockholms län ligger högre än riket totalt när det gäller byte av program då utbudet är väsentligt större inom Stockholmsområdet.

eller arbete. Kommunen bedriver t.ex. inom ramen för DUA-samarbetet¹⁸ uppföljning och insatser för arbetslösa ungdomar som inte har tagit examen. Samarbetsaktörer som nämns härutöver är bland annat Centrum Vux, Alma Folkhögskola, Ungdomsteamet och Kulturhantverket.

Av nämndens årsredovisning 2017 framgår att andelen elever som erhåller gymnasieexamen inom tre år har ökat under året, till 64 %. Det beskrivs vidare att kunskapsresultaten på nationella programmen minskat enligt Skolverkets statistik.¹⁹ Vidare framgår en kommentar till respektive strategi i relation till fullmäktiges mål. I driftsredovisningen framgår att trygghetsarbetet idag sker på skolnivå och att huvudmannanivån också behöver involveras. En kartläggning av behoven på övergripande nivå är tänkt att genomföras under 2018. Vidare framgår att nämnden ser behov av en fortsatt satsning på pedagogisk verksamhetsutveckling som syftar till att komma eleverna tillgodo genom att utveckla undervisningen och därmed höja kunskapsnivån.

3.4.2. Iakttagelser intervjuer

I intervju med förvaltningsledning framgår det att Navigatorcentrum årligen rapporterar om arbetet med ungdomar och statistik till nämnd. I den utvecklade styrmodell som är under införande ska alla indikatorer, aktuell data, analys och handlingsplan redovisas, inklusive studieavbrott. En första återrapportering skedde till nämnden i februari 2018. Rektorer rapporterar i ledningsgruppen om det förbättringsarbete som sker.

I intervju med rektor på Riksäppet framgår att rutinerna för den individuella uppföljningen fungerar väl. Rektor får en avbrottsblankett och studie- och yrkesvägledaren tar då vid.²⁰ Studie- och yrkesvägledarna sitter även med i elevhälsoteamet varje måndag på skolan. Navigatorcentrum arbetar aktivt med det uppsökande arbetet och samarbete sker med ALF-projektet, där praktiksamordnare arbetar specifikt med stöd till sköra personer under skoltiden.

Rektor på Fredrika Bremergymnasiet berättar att skolan arbetar aktivt med att behålla eleverna. Rutiner för elever som väljer att avbryta sina studier beskrivs genomarbetade. Navigatorcentrum nämns som en viktig aktör kring överlämnandet. Inte sällan avbryter eleven studier för att börja ett annat program och Navigatorscentrums vägledare är därför viktiga i arbetet.

Enhetschefen på Navigatorcentrum inbjuds till nämnd en gång per år för att rapportera om Navigatorcentrums resultat. För de elever som är på väg att hoppa av eller har hoppat av sker ett överlämningsmöte med mentor, Navigatorcentrum och i bästa fall även elev.

¹⁸ DUA – Överenskommelse om samverkan mellan kommun och Arbetsförmedlingen för att minska ungdomsarbetslösheten.

¹⁹ I Skolverkets officiella statistik för gymnasieskolan ser det ut som att kunskapsresultaten har försämrats år 2017 jämfört med 2016. Detta beror på att genomsnittlig betygspoäng, andel med gymnasieexamen och andel med högskolebehörighet i Skolverkets statistik räknas i förhållande till antalet elever som får gymnasieexamen eller studiebevis om 2500 poäng. Avgångselever med mindre än 2500 poäng tas inte med i statistiken. I juni 2017 gick ungefär lika många elever ut från gymnasiet i Hanninge som i juni 2016. Lika många elever gick ut med gymnasieexamen. Antalet elever med studiebevis om 2500 poäng ökade. Det medför i Skolverkets statistik att andelen elever i urvalet ökade. Det får i sin tur till följd att andelen elever med gymnasieexamen blir lägre, trots att andelen av alla avgångselever är oförändrad. Samma förhållande gäller genomsnittlig betygspoäng och andel med grundläggande högskolebehörighet. I det senare fallet finns dock en reell minskning som beror på att allt fler elever på yrkesprogrammen väljer bort möjligheten att få högskolebehörighet.

²⁰ Samtliga av kommunens studie- och yrkesvägledare är idag anställda på Navigatorcentrum men finns lokaliserade i skolan.

Information ges om Navigatorcentrums verksamhet och inte sällan beslutar sig eleven att fortsätta studierna. Om inte, tar Navigatorcentrum över och en ny planering görs för eleven tillsammans med Navigatorcentrums personal. Vägledarna kopplas in i samband med studieavbrott och de elever som de inte når kan KAA-teamet²¹ lokalisera. Uppföljning och rapportering sker i arbetet med deltagarna som ingår i Navigatorcentrums olika verksamheter.

I intervju med ansvarig för elevhälsan på Fredrika Bremergymnasiet framkommer att av de elever som avbryter sina studier kan en del redan ha ordnat någon annan sysselsättning, t.ex. arbete. Vid alla utskrivningar är det studie- och yrkesvägledare som är ansvarig. Inte sällan är processen lång fram till själva utskrivningen och ofta är elevhälsan med. Om en elev bestämmer sig för att hoppa av bokas en tid tillsammans med en representant från Navigatorcentrum. En del elever vill inte ha något stöd i processen. Då informeras Navigatorcentrum så att de får kännedom om eleven och kan ta över ärendet.

3.4.3. *Bedömning*

Vi bedömer att uppföljning av eleven sker enligt en av båda skolorna tillämpad arbetsgång och en systematik. Vår bedömning grundar sig på kedjan av dokumentation, insatser och rapportering som sker i samverkan mellan Navigatorcentrum och skola.

Vi bedömer att återrapportering till nämnden kring frånvaro och studieavbrott bör stärkas. Vi noterar dock att en utökad modell för uppföljning och återrapportering är under införande.

²¹ Teamet för det kommunala aktivitetsansvaret.

4. Svar på revisionsfrågor

Revisionsfråga	Svar
Har nämnden mål och strategier för att motverka studieavbrott?	Nämnden har strategi och målsättningar som är i linje med kommunfullmäktiges viljeinriktning. Dock bedömer vi att strategin och åtgärderna kan knytas tydligare till det övergripande målet om avhopp.
Finns metoder och rutiner för att identifiera elever i behov av stöd och insatser? Är tillgång till insatser tillräcklig?	Metoder och rutiner finns men skillnad råder i hur dessa används. Arbetet med att organisera insatserna pågår och är idag inte tillräckligt för att tillgodose behov som varierar inom och mellan skolorna. Ett enhetligt förhållningssätt hos personalen saknas, enligt intervjuade.
Har nämnden en ändamålsenlig samverkan inom kommunen för att förebygga studieavbrott?	Ja, och det finns en medvetenhet om dess betydelse samt en systematik där bland annat Navigatorcentrum tillmäts en viktig roll.
Vilken samverkan sker med externa aktörer, t.ex. föreningar?	Samverkan sker med ett flertal aktörer dels i förebyggande syfte, dels kring elever som avbryter studier.
Vilken uppföljning och återrapportering sker avseende elever som avbryter sina studier?	Uppföljningen i verksamheten följer en systematik. Rapport redovisas årligen av Navigatorcentrum till nämnden. Återrapporteringen till nämnden bör stärkas. Vi noterar att en utvecklad modell för uppföljning är under införande.

Haninge 21 mars 2018

Beatrice Gustafsson
EY

Andreas Halvarsson
EY

Källförteckning

Intervjuade funktioner:

- ▶ Förvaltningschef utbildningsförvaltningen
- ▶ Gymnasiechef
- ▶ Rektor Fredrika Bremergymnasiet
- ▶ Rektor Riksäppet
- ▶ Enhetschef Navigatorcentrum
- ▶ Ansvarig elevhälsan Fredrika Bremergymnasiet
- ▶ Elevkårsrepresentant Fredrika Bremergymnasiet

Dokument:

- ▶ Mål och Budget 2017-2018 Haninge kommun
- ▶ Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens strategi och budget 2017
- ▶ Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens årsredovisning 2016
- ▶ Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens årsredovisning 2017
- ▶ Sammanträdesprotokoll 2017-05-02 § 44
- ▶ Sammanträdesprotokoll 2017-02-17 § 11
- ▶ Sammanträdesprotokoll 2017-05-02 § 42
- ▶ Sammanträdesprotokoll 2016-12-06 § 123
- ▶ Förbättringsplan 2017 Utbildningsförvaltningen
- ▶ Riksäpplets förbättringsplan, revideras 31 mars 2017
- ▶ Fredrika Bremergymnasiets förbättringsplan 2017
- ▶ Riksäpplets plan för skolan mot diskriminering och kränkande behandling 2017/2018
- ▶ Verksamhetsberättelse Navigatorcentrum 2016
- ▶ Verksamhetsberättelse Navigatorcentrum 2017

Till Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Granskning av arbetet för att motverka studieavbrott i gymnasieskolan

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Haninge kommun granskat gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbete med att förebygga och följa upp studieavbrott från den kommunala gymnasieskolan.

Vi bedömer att nämnden har strategier utifrån kommunfullmäktiges målriktning. Dock bedömer vi det vara otydligt hur strategier och åtgärder är kopplade till det övergripande målet för minskade avhopp. Studieavbrotten i kommunens egna skolor ligger på tre procent för 2016, vilket är i linje med riksgenomsnittet. Det pågår idag ett arbete i ledningsgruppen för gymnasiet och vuxenutbildningen kring uppföljning av frånvaron. Andelen elever som erhåller gymnasieexamen inom tre år är dock fortfarande relativt låg.

Vi bedömer att Haninge kommuns socioekonomiska sammansättning är en nödvändig utgångspunkt för att förstå vilka åtgärder som bäst ska vidtas av nämnden. Detta för att kunna hitta ändamålsenliga åtgärder som är möjliga att följa upp. Kommunens skolor har metoder och rutiner för att identifiera elever i behov av stöd. Vår bedömning är dock att behoven av stöd förefaller vara större än insatta resurser. Ytterligare analys med utgångspunkt från elevens socioekonomiska bakgrund, meritvärde, motivationsfaktorer och kunskapsnivåer bör kunna skapa grund för insatta åtgärder som är uppföljningsbara i större utsträckning än vad som är fallet idag. Vi har noterat att kommunen har utvecklade former för samverkan kring elever och unga vuxna överlag, både i det förebyggande arbetet och vid studieavbrott.

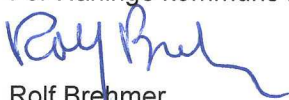
Vid intervjuerna har det framkommit att det föreligger skillnader mellan skolornas arbete med elevhälsa, hantering av frånvaro samt extra stöd till elever vid behov. Enligt intervjuade utgör lärarnas arbetssätt, ledaregenskaper och förväntningar på den enskilde eleven avgörande framgångsfaktorer. Granskningen indikerar även att det föreligger olikheter rörande huruvida skolornas elevhälsoteam (EHT) utgör en naturlig del i arbetet med att minska studieavbrott.

Vår bedömning är att det behövs en tydligare samordning och styrning avseende arbetssätt och rutiner för uppföljning och bedömning av insatta resurser. Med utgångspunkt från granskningen rekommenderar vi gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att:

- Tydliggöra mått och målvärden för nämndens strategier med bäring på frånvaro och studieavbrott, utifrån fullmäktiges målsättningar
- Säkerställa ett enhetligt förhållningssätt samt arbete hos den pedagogiska personalen för ökad närvaro, inklusive samarbete med elevhälsan
- Prioritera den påbörjade utvecklingen av undervisningen för att bidra till en ökad andel elever som erhåller examen inom tre år
- Stärka återrapporteringen till nämnden avseende frånvaro och studieavbrott
- Säkerställ att insatserna till elever med behov av särskilt stöd motsvarar behovet

Granskningsrapporten överlämnas härmed till granskad nämnd. Revisionen önskar få svar till revisionen@haninge.se angående vilka åtgärder som kommer att vidtas senast den 15 juni 2018.

För Haninge kommuns revisorer

Rolf Brehmer
Ordförande

Kenneth Strömberg
Vice ordförande

För kännedom: Kommunfullmäktiges presidium